

થોડીક અઘરી બાળવાર્તાઓ

એક પાંદડું હતું
ફરફરતું. ભલું ભોળું.
ઓળીઓળી કરીને ઈશ્વરે એનું નામ પીપળપાન પાડેલું.

માણસે એને પૂછ્યું: તું એક બાજુથી ચતું છે
ને બીજી બાજુથી ઊંધું, એમ કેમ?

આકાશ જે બાજુને છતી કહેતું
એ બાજુને ધરતી ઊંધી કહેતી
ને વાઈસે વર્સા.

ટાઢ, તડકો ને વર્ષા
પાંદડું તો બન્ને બાજુએ ઝીલ્યા કરતું ને
એ...ય ને મઝેથી ફરફરતું.

માણસે એને ફરીવાર પૂછ્યું:
તું એકી વખતે ઊંધુંચતું એવું પતું કેમ છે?

પાંદડું છણકો કરીને બોલ્યું:
એવાં ઊંધાંચત્તાં અમને નથી આવડતાં.
અમે તો છીએ કેવળ પાંદડું
એકી વખતે બે ચત્તી ને બે ઊંધી બાજુઓવાળું
જેમાં ચત્તી છે તે જ ઊંધી બાજુ છે ને વાઈસે વર્સા.

માણસને પાંદડાની વાતમાં કશી સમજણ ના પડી
એ હજીય ઊંધાંચત્તાં કર્યા કરે છે.

એક પાંદડું હતું, પહેલી વાર્તામાં હતું એનું એ જ.
કોમળ ને લીલું ને ફરફરતું.

માણસે એને પૂછ્યું: માઠા દિવસો
આવી રહ્યા છે, એનું તને કેં ભાન છે?
પાંદડું કહે: બધા જ દિવસ ફરફરવાના હોય છે
એ સારા કે માઠા ક્યાં હોય છે?

માણસ કહે: દિવસે દિવસે તું સુકાતું જઈશ
ને પીળું પડી જઈશ
એની તને કેં ફિકર ચિંતા છે કે નહીં?

પાંદડું કહે: અત્યારે હું કોમળ લીલા રંગમાં ફરફરું છું
ત્યારે હું સૂકા પીળા રંગમાં ફરફરીશ.

માણસને પાંદડાની વાતમાં કશી જ સમજણ ના પડી
એ હજીય સારું માઠું લગાડ્યા કરે છે.

એક પાંદડું હતું, પહેલી અને બીજી વાર્તામાં હતું એનું એ જ.
દીંટાવાળું
ઝાડ સાથે નાભિનાળથી જોડાયેલું.

માણસ કહે:

અત્યારે તું ફરફરફરફર કરે છે પણ, ધીરી બાપુડિયા
એક દિવસ તું ઝાડ પરથી ખરખરખરખર ખરી જશે
ત્યારે અરરરર તારી શી દશા થશે
એનું તને ભાન છે ખરું?

પાંદડું કહે: એ તો તને એવું લાગે છે
બાકી હું ક્યાં ફરફરું છું?

હું તો સદાકાળ સ્થિર છું ને
આ આખું ઝાડ પૃથ્વી સમેત અવકાશમાં ફરફરતું રહે છે.
મારી નાળ તો મરણ વખતે કપાશે
પણ તારી તો જનમતાંવેંત કપાઈ ગઈ છે
એનું તને ભાન છે ખરું?

માણસને પાંદડાની વાતમાં કશી જ સમજણ ના પડી,
એ હજીય ફરફરવું-નાં ફૂલેકાં ને ખરખરવું-ના ખરખરા કરતો રહે છે.

એક બાળવાર્તા હતી.

એમાં બે બિલાડી ને એક વાંદરો રહેતાં હતાં.

એમની બાજુમાં એક ત્રાજવું ને ગરમ ગરમ રોટલાની ગંધ પડેલાં હતાં.

મને એ વાર્તા જરા ઓળખીતી લાગી.

એટલે હું એની નજીક ગયો.

વાર્તાની ને મારી વચ્ચે, જો કે, કાચની એક ઊંચી દીવાલ હતી.

એટલે મારે વાર્તાની બહાર જ ઊભા રહેવું પડ્યું.

વાર્તાના એક ખૂણામાં માણસોની સભા ભરાઈ હતી.

ને જેણે ખરેખર તો વાર્તાની બહાર હોવું જોઈએ.

એવો એનો વાર્તાકાર, - નામે ઈસપ.

છીંડું પાડીને વાર્તાની અંદર ઘૂસી ગયો હતો ને

સૌને બોધપાઠ આપતો હતો.

એટલામાં બન્યું એવું કે

માણસો કરતાં થોડાક વધારે હાથ ધરાવતી

ને દરેક હાથમાં જાતજાતની બિનજરૂરી વસ્તુઓ પકડી રાખનારી

એક બેડોળ ને હેન્ડીકેપ વ્યક્તિએ દેખા દીધી.

એ જરા મૂઝવણમાં હોય એવું લાગતું હતું.

મને ક્યારનો ત્યાં વાર્તાની બહાર ઊભેલો જોઈને

એણે વાર્તાની અંદર રહ્યાં રહ્યાં

મને કહ્યું: હું એક સુખ્યાત ચિત્રકાર છું

હું ઈલસ્ટ્રેશનવાળી બાળકોની વાર્તાની બુકો પણ બનાવું છું.

મારું નામ ઈશ્વર છે.

મે હમણાં જ આ વાર્તા માટે

બાજરીનો હૂંફાળો સ્વાદિષ્ટ રોટલો ચીતર્યો હતો તે ક્યાં ગયો?

સિંહ અને શશ કહેતાં સસલાની આ વાર્તા
એટલી બધી જાણીતી છે કે
કર્ણોપકર્ણ એ બાળવાર્તાના જંગલ સુધી પહોંચી ગઈ હતી
અને એના ખલનાયક સિંહે સુધ્ધાં એ સાંભળેલી હતી..

એટલે સ્તો, હું તમને આખી વાર્તા કહેવામાં વખત બગાડતો નથી.
ગુફામાં એ બેઠાડુ જણાતા સિંહને દરરોજ પિરસણમાં
એક એક પશુ મોકલવાનો રિવાજ હતો.
આજે સસલાનો વારો હતો. જતાં પહેલાં એણે દર્પણમાં જોઈને
Hare-style સરખી કરી લીધી.
(બાય ધ વે, આ સસલું જાતજાતનાં દર્પણો ભેગાં કરવાનું
શોખીન હતું: કાષ્ટનાં, ધાતુનાં, હાથીદાંતના, જળનાં અને મૃગજળનાં.)

વચ્ચેની વીગતો ઉડાડી દઈને
હું તમને સીધો મર્મસ્થળ પર જ લઈ જાઉં છું:
સિંહ સાહેબ, સિંહ સાહેબ
આ જંગલમાં નવો સિંહ આવ્યો છે.
જૂનો સિંહ કહે: ક્યાં છે એ દુષ્ટ, બતાડ મને.

સસલું સિંહને કૂવા તરફ લઈ જવા ઈચ્છતું હતું
પણ ટાપટીપની લ્હાયમાં રસ્તો ભૂલી ગયું.
સિંહે કહ્યું: બાળવાર્તાનો કૂવો કાં તો પુરાઈ ગયો છે
કાં તો પાણીનાં તળ ઊંડાં ગયાં છે
કાં તો એ નપાણિયો બની ગયો છે
જૂનો ના જડતો હોય તો આપણે નવે કૂવે જઈએ.

સસલું તૈયાર થઈ ગયું. (બાળમિત્રો, તમને બધાને
આ જગ્યાએ એવું જરૂર લાગવાનું કે
આ તે ખરગોશ છે કે ખર?)

સિંહે આગલી રાતે એક નવો કૂવો ગળાવી રાખેલો:
પાણીના અભાવે
એમાં તળિયે એક દર્પણ ગોઠવી રાખેલું.

સસલાએ કૂવાના થાળા પરથી અંદર ડોકિયું કર્યું
પોતાનું ચળકતું પ્રતિબિંબ જોઈને
એનો જીવ હાથમાં ના રહ્યો.
એ પોતે જ એ કૂવામાં કૂદી પડ્યું
ને એ નિત્ય ઉપવાસી સિંહ ગુફામાં પાછો ફર્યો.

એ દિવસથી સિંહશશની બાળવાર્તા
નારસિંહશશની વાર્તા તરીકે
ઓળખાય છે.